

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

5. Притягнення рф до відповідальності за шкоду, завдану внаслідок війни, має забезпечити повне відшкодування заподіяних збитків і запобігти вчиненню актів агресії в майбутньому – суддя ВС // Офіційний сайт Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1490306/> (дата звернення: 14.04.2025).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу, Національної академії внутрішніх справ Куцик Катерина Володимирівна.

Цимбаліст А. Д.
*студентка 4 курсу 16 групи
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: РІЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ СУДОВИХ СЕРВІСІВ

Сучасні світові тенденції розвитку електронного урядування, удосконалення систем правосуддя із застосуванням інноваційних технологій та запровадження в Україні курсу на євроінтеграцію – усе це стає підсилюючими факторами для запровадження цифровізації правосуддя. З огляду на загальну практику поширення процесів діджиталізації в Україні, стрімкий перехід значної кількості державних послуг в електронні додатки, жодним чином неможливо оминати судову систему. Впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (надалі – ЄСІТС) докорінно може змінити підходи до роботи судів, зробити їх доступнішими, прозорішими та зручнішими для всіх учасників процесу. Актуальність такого реформування полягає у потребі оптимізації роботи судової системи в умовах повномасштабного вторгнення рф. Подальше покращення показників ефективності та доцільності цифрового судочинства в Україні задля забезпечення стабільності та підтримки верховенства права є одним з пріоритетних завдань в умовах сьогодення.

Процес цифровізації української судової системи розпочався у 2021 році із затвердженням Вищою радою правосуддя Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС. Положення визначає порядок функціонування в судах та органах системи правосуддя окремих підсистем (модулів) ЄСІТС, зокрема підсистем «Електронний кабінет», «Електронний суд» та підсистеми відеоконференцз'язку, порядок вчинення процесуальних дій в електронній формі [1].

Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 р. № 2147-VIII внесено зміни до процесуальних кодексів України, і передбачено функціонування ЄСІТС та її підсистем. Відповідно статті 14 Цивільного процесуального кодексу України, статті 6 Господарського процесуального кодексу України та статті 18 Кодексу адміністративного судочинства України «...позовні заяви та інші процесуальні документи, що подаються до суду і можуть бути предметом судового розгляду, в порядку їх надходження підлягають обов'язковій реєстрації в ЄСІТС» [2–5].

ЄСІТС – це сучасна цифрова інфраструктура, створена для оптимізації діяльності судових органів та підвищення ефективності правосуддя. У 2023 році в Україні було розглянуто понад 3 мільйони справ, що демонструє масштаб навантаження на судову систему. Без цифрових інструментів обробка такої кількості документів була б надзвичайно складною і тривалою. Завдяки ЄСІТС учасники судового процесу – судді, юристи, громадяни – можуть оперативно переглядати справи, брати участь у засіданнях дистанційно, а також обмінюватися інформацією з державними реєстрами. Лише у 2023 році понад 900 тисяч засідань відбулися онлайн, що стало критично важливим під час дії воєнного стану. Цифровізація судочинства – це поступове перетворення усіх судових процесів у електронні сервіси, що потребує чіткої стратегії, координації й залучення всіх зацікавлених сторін. З цією метою при Державній судовій адміністрації України створено Проектний офіс. [6].

Окрему увагу варто звернути на підсистему «Електронний суд», яка наразі має найбільшу кількість користувачів та показує ефективність і головну суть запровадження цифровізації судочинства. «Електронний суд» – це складова ЄСІТС, яка дозволяє обмінюватися процесуальними документами в електронному вигляді між судами, органами та установами системи правосуддя, а також між судами й учасниками судових

процесів та самими учасниками. Завдяки цій системі забезпечується швидка та зручна взаємодія між судом і сторонами справи [1].

Відповідно до ч. 6 ст. 6 ГПК України в обов'язковому порядку в ЄСІТС свої офіційні електронні адреси реєструють адвокати, нотаріуси, судові експерти, державні органи, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки. Інші особи реєструються в системі в добровільному порядку. У цьому контексті варто зазначити, що будь-яка реєстрація та обробка процесуальних документів, надісланих учасниками процесу до суду не за допомогою підсистеми «Електронний кабінет» судом здійснюватися не буде. Таким чином, створення умов для розповсюдження обов'язкової реєстрації «Електронного кабінету», прийняття документів лише через цю підсистему поширює в першу чергу доступність та ефективність правосуддя, а також збільшує довіру до цифровізованого суду. Позитивний вплив «Електронного суду» на роботу, зокрема, адвокатів важко переоцінити [4].

Підсистема відеоконференцз'язку ЄСІТС відіграє ключову роль у забезпеченні безперервної роботи судової системи України під час воєнного стану. Вона дає змогу учасникам процесу брати участь у засіданнях дистанційно, що гарантує доступ до правосуддя навіть у зонах бойових дій, підвищує безпеку, зменшує кількість відкладених справ і пришвидшує розгляд. Проведення судових засідань в умовах, коли учасники знаходяться за межами будівлі суду, є найбільш виправданим з точки зору безпеки в умовах війни [с. 128, 7].

Ефективність ЄСІТС підвищується через зростання показників прозорості, відкритості та доступності для усього населення, а не тільки для суддів чи прокурорів. Спрощення процедурності, забезпечення широкої доступності до користування «Електронним судом» також підвищує і рівень довіри до цифровізованого суду, чим створює для законодавців додаткові фактори прискорення адаптування ЄСІТС до сучасних умов.

Підіймаючи питання ефективності ЄСІТС в умовах воєнного стану, варто також звернути увагу і на виклики, що можуть виникати під час користування системою. Серед ключових проблем – ризик втрати або несанкціонованого доступу до важливої інформації, недостатнє технічне оснащення окремих судових установ, а також складнощі у налагодженні ефективної інтеграції електронного документообігу судів із іншими державними цифровими системами. Зокрема, і питання захисту персональних даних та конфіденційної інформації від впливу рф, адже наразі

існує значна кількість кібер-атак на електронні системи збереження даних або хмарні сховища, тому питання створення механізмів захисту інформації є дуже актуальним.

Отже, у висновку варто зазначити, що попри величезну кількість викликів та труднощів, які наразі стоять на заваді повноцінного реформування електронного судочинства в Україні, ефективність ЄСІТС є значною. Очевидним фактом є те, що ця система потребує реформування та адаптації до сучасних умов, зокрема воєнного стану. Якісно впроваджена система електронного правосуддя здатна суттєво посилити позитивні зміни в українському суспільстві, зокрема у сфері взаємодії громадян з органами державної влади. Вона забезпечує прозорість, оперативність і доступність судових процесів, сприяє зростанню довіри до судової системи та формуванню правової культури. Електронна форма комунікації спрощує участь у судовому процесі, мінімізує корупційні ризики та створює передумови для відкритості правосуддя.

Список використаних джерел:

1. Рішення Вищої ради правосуддя «Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» від 17.08.2021 р. № 1845/0/15–21 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (дата звернення 10.04.2025 р.)
2. Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 р. № 2147-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19#Text> (дата звернення 10.04.2025 р.)
3. Цивільний процесуальний кодекс України у редакції від 09.04.2025 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n9697> (дата звернення 10.04.2025 р.)
4. Господарський процесуальний кодекс України у редакції від 09.04.2025 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#n4452> (дата звернення 10.04.2025 р.)
5. Кодекс адміністративного судочинства України у редакції від 09.04.2025 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 10.04.2025 р.)
6. Сапельніков Л., «Цифрова трансформація правосуддя: як Україна створює сучасну судову систему», газета «Українська правда» від 19.12.2024 року URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2024/12/19/7489701/> (дата звернення 10.04.2025 р.)

7. Капліна Г., «Проблеми розвитку електронного правосуддя у сучасних умовах», н. в. «Актуальні проблеми права: теорія і практика» № 2 (46), 2023 р. с. 124–134, URL: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2023-46-2-124-134> (дата звернення 10.04.2025 р.)

Науковий керівник: к. ю. н., доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Щербина Б. С.

Челак А. П.,
*16 група, 1 курс ОС «Бакалавр»,
Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка*

КАДРОВИЙ ДЕФІЦИТ В СУДАХ УКРАЇНИ ЯК НАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кадровий дефіцит, який виник як наслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну, є однією з найбільш критичних проблем, з якими зіткнулася країна в умовах війни. Військові дії викликали масштабну міграцію населення, руйнування інфраструктури, економічний спад та втрату кваліфікованих кадрів у різних секторах. Втрата фахівців у багатьох важливих галузях, таких як судова система, освіта, охорона здоров'я, державне управління, промисловість, створила серйозні проблеми для забезпечення стабільності і розвитку країни. Особливо гостро ця проблема відчувається в сферах, що безпосередньо впливають на функціонування держави, її безпеку та економічну стабільність.

Причини цього явища багатогранні, і війна, безумовно, посилює вже існуючі проблеми в судовій системі. Проте варто звернути увагу на те, що цей дефіцит не виник лише через мобілізацію суддів або їхнє виїзд за кордон. Проблема має глибші корені, які пов'язані з низьким рівнем престижу суддівської професії, недосконалістю системи підготовки кадрів та затримкою в проведенні конкурсів на посади суддів, а також

Сюйва Я. С.

ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ
ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ 298

Тимчишин П. А.

ЦИФРОВІ ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМИ
ДОСТОВІРНОСТІ ТА ДОПУСТИМОСТІ В УМОВАХ ЗАГРОЗ..... 301

Тишківська А. Д.

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ПРАВОВОГО СТАТУСУ
ПРОКУРОРА У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ВИМІРІ 304

Torchyі Rytma

DIGITAL JUSTICE IN THE UAE: THE INFLUENCE
OF TECHNOLOGICAL ADVANCEMENTS ON JUDICIAL
OPERATIONS 308

Хащина Х. О.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ 314

Хізанов О. Д.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВУ КОМПЕНСАЦІЮ
У СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВТРАТОЮ ЖИТЛА
АБО ІНШОГО МАЙНА ЧЕРЕЗ ЗБРОЙНУ АГРЕСІЮ:
ПРАКТИКА ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРОГАЛИНИ 316

Цимбаліст А. Д.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ
ВІЙНИ: РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ СУДОВИХ СЕРВІСІВ..... 320

Челак А. П.

КАДРОВИЙ ДЕФІЦИТ В СУДАХ УКРАЇНИ ЯК НАСЛІДОК
ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ
ПОДОЛАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 324

Чепой М. І.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В УКРАЇНІ..... 328

Чорний М. М.

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУДДІВ ТА ПРОКУРОРІВ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 331

Швалюк Д. Ю.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА, ЯК НАПРЯМ ФУНКЦІОНУВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... 334